

Hals Kommune 1970-2006

Af Henrik Gjøde Nielsen

Kommunalreformen den 1. april 1970

- og lidt om strukturreformen 2007

I 1958 nedsatte regering og Folketing Kommunallovskommissionen, som i maj 1966 afgav betænkning. I 1967 nedsattes så Kommunalreformkommissionen, og efter gennemførelse af det nødvendige lovgivningsmæssige arbejde i 1969, kunne man den 1. april 1970 lade Kommunalreformen træde i kraft. 25 amter blev reduceret til 14 amtskommuner og de 1.388 kommuner, der havde eksisteret i 1960, blev reduceret til 275 primærkommuner.

Det er disse 14 amtskommuner og 275 primærkommuner (dog med Bornholm i en særstilling), der ved Strukturreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 blev til fem regioner og 98 nye kommuner. Aftalen om Strukturreformen blev indgået af regeringen, d.v.s. Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Dansk Folkeparti i juni 2004. Mens forarbejdet til Kommunalreformen 1970 stod på i 12 år, er Strukturreformen 1. januar 2007 blevet forberedt i løbet af 2½ år.

Hals Kommune bliver til

I september 1968 afholdtes det første formelle møde i Fællesudvalget for det, der siden skulle blive Hals Kommune. I starten omfattede dette fællesudvalg blot to af de tre gamle sognekommuner, der siden skulle komme til at udgøre Hals Kommune, nemlig Vester og Øster Hassing Sognekommune og Ulsted Sognekommune. Hals Sognekommune deltog ikke i de første møder, idet man her i længere tid end i de to andre sognekommuner, var indstillet på at fortsætte som selvstændig kommune. På fællesudvalgets første møde nåede man bl.a. at beslutte, at den nye storkommune skulle hedde Gandrup Kommune, og at kommunens administrationsbygning skulle placeres i Gandrup. Kommunenavnet blev ændret, da også Hals Sognekommune indtrådte i Fællesudvalget; en indtræden, der bl.a. skete i erkendelse af, at den nye storkommunes opgaver var for omfattende til, at man i Hals kunne klare dem på egen hånd.

Efter mange og lange forhandlinger, som også inkluderede korrespondance og møder med Aalborg Amtsråd og med Indenrigsministeriet, enedes de tre små sognekommuner i Vendsyssels sydøstligste område om sammen at danne en storkommune. En mere folkelig udlægning af den politiske studehandel bag aftalen er, at Vester og Øster Hassing Sognekommune gik med på betingelse af, at det administrative centrum blev placeret i Gandrup, hvilket skete. Hals Sognekommune gik med på betingelse af, at den nye kommune fik navnet Hals Kommune ud fra en betragtning om, at Hals var det navn, som var bedst kendt i det øvrige Danmark, hvilket skete. Ulsted Sognekommune gik angiveligt med på betingelse af, at den første sportshal, der skulle bygges i den nye kommune, blev opført i Ulsted, hvilket skete.

Så meget om den folkelige udlægning. Her skal det dog bemærkes, at man allerede ved det første møde i Fællesudvalget havde besluttet, at det administrative centrum skulle ligge i Gandrup, og at sportshallen i Ulsted stort set blev opført af Ulstedborgerne selv, dog med kommunalt tilskud. Og m.h.t. navnet Hals, ja, så ligger Hals by jo på et geografisk markant sted, ligesom det

stort set altid er fra Hals Barre man får de første meldinger om isdannelser, når en isvinter er under opsejling.

Administrationsbygningen i Gandrup

Man påbegyndte byggeriet af den nye Hals Kommunes rådhus, eller Administrationsbygningen i Gandrup, som det blev kaldt i daglig tale, i efteråret 1969. Der blev holdt rejsegilde 7. juli 1970, og i midten af januar 1971 påbegyndte man indflytningen. Bygningen blev indviet 12. marts 1971. Regningen var i 1970 sat til 2.500.000 kr.

I den nye administration i Hals Kommune 1970 skønnede man at der ville blive brug for: 1 administrationsleder/kommunaldirektør, 4 i kasse og bogholderi, 2 i folkeregister og telefonbetjening, 5 til skatteligningsarbejde, 2 til arbejdsgiverkontrol, 3 til skatteinddrivelse, 3 i socialvæsnet, og 3 i sekretariatet. Hertil kom en ingeniøraftdeling bestående af: 1 teknikumingeniør, 1 konstruktør og 1 teknisk tegner, der også skulle være kontorassistent. Endelig skulle man bruge 2-3 personer i sygekasseadministration. I alt 28-29 personer, mod de 14½ der havde administreret de gamle sognekommuner, eller en fordobling af kommunalt ansatte. Det lyder naturligvis voldsomt, men også arbejdsopgaverne skulle blive forøget voldsomt. I 2005 var der i alt 753,7 fuldtidsstillinger i Hals Kommune.

Det er disse tre gamle sognekommuner, nemlig Vester og Øster Hassing Sognekommune, Ulsted Sognekommune og Hals Sognekommune, og denne tidligere primærkommune, Hals Kommune, som den 1. januar 2007 blev en del af den nye Aalborg Kommune.

Litteratur

Nielsen, Henrik Gjøde: Hals Kommune. 1970 - 1. april - 1995.

Nielsen, Henrik Gjøde: Hals Kalenderen 2007. Hals Kommune 1970-2006. 2006.

Denne artikel er tidligere publiceret i årsskrift 2006, udgivet 2007 af Museumsforeningen for Hals Kommune og Hals Museum.